

Działalność Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć w roku **2021** była realizowana w ramach następujących programów tematycznych:

1. Program **Energetyka Obywatelska**
2. Program **Sprawiedliwa Transformacja**
3. Program **Fundusze Europejskie dla Klimatu**
4. Program **Klimat i Energia**

1. ENERGETYKA OBYWATELSKA

Zmiany klimatu są jednym z najpoważniejszych problemów współczesnego świata. Celem Programu jest kompleksowe zaangażowanie polskiego społeczeństwa oraz rządzących do podjęcia stanowczych, konkretnych i długofalowych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu oraz przystosowania się do ich skutków. Najważniejsze obszary działania to aktywny udział w kształtowaniu polityki klimatycznej i energetycznej Polski, rozwijanie szerokiej, międzysektorowej współpracy z partnerami społecznymi, samorządowymi, naukowymi i eksperckimi oraz edukacja i aktywizacja polskiego społeczeństwa w tym zakresie.

1.1. Więcej Niż Energia – ruch społeczny i kampania na rzecz rozwoju energetyki obywatelskiej w Polsce

Celem kampanii Więcej Niż Energia (WNE) jest wykazanie korzyści płynących z rozwoju energetyki obywatelskiej; budowanie poparcia społecznego oraz działania na rzecz zapewnienia dobrego prawa oraz potrzebnego finansowania dla społeczności energetycznych; propagowanie rozwiązań związanych z odnawialnymi źródłami energii i efektywnością energetyczną.

Partnerzy

Ponad 160 partnerów instytucjonalnych WNE, w tym samorządy, instytucje naukowe, przedsiębiorcy, organizacje branżowe i organizacje pozarządowe, osoby prywatne.

Najważniejsze działania i rezultaty

- Spotkania z przewodniczącym Senackiej Komisji Nadzwyczajnej ds. Klimatu oraz udział w jej posiedzeniu, w wyniku czego wypracowano propozycję korzystnych zmian legislacyjnych w obecnie obowiązujących przepisach o spółdzielniach energetycznych;
- udział w konsultacjach społecznych dotyczących zmian w zasadach rozliczania prosumentów zaproponowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Opracowanie kompleksowej analizy proponowanych modyfikacji, wraz z tekstem oficjalnego stanowiska. Dokument, z podpisami 51 organizacji i stowarzyszeń, został opublikowany i przekazany do Ministerstwa 19 października 2021 r.;
- wkład w opracowanie publikacji: „Rekomendacje dotyczące demokracji energetycznej i efektywności energetycznej do Krajowego Planu Odbudowy”. Publikacja została publicznie ogłoszona i wręczona premierowi rządu;
- monitoring i udział w konsultacjach funduszy europejskich na lata 2021-2027 i KPO. Projektowane programy analizowane były pod kątem zakresu wsparcia i rodzajów inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii oraz zakresu wsparcia dla form energetyki zbiorowej, w szczególności społeczności energetycznych. W wyniku tych działań społeczności energetyczne zostały uwzględnione w KPO, programie FEnIKS i 12 z 16 programów regionalnych;
- udział w ok. 20 wydarzeniach, dotyczących demokracji energetycznej i społeczności energetycznych, w tym: 2 spotkania w ramach projektu sieci miast BEACON, 3 klimatyczne panele obywatelskie (Warszawa, Kraków, Poznań), regionalna konferencja „OZE w województwie zachodniopomorskim”, cykl webinarów w ramach realizowanego z firmą Patagonia projektu „We the Power”, warsztaty dla Młodzieżowego Strajku Klimatycznego na temat zasad programowania funduszy unijnych, wystąpienia publiczne dla Krajowego Planu Odbudowy, programów FEnIKS, FERS i programów regionalnych;
- organizacja wizyty studyjnej w Danii dla przedstawicieli lokalnych organizacji i mediów, celem zapoznania ich z przykładami społeczności energetycznych i innych form energetyki obywatelskiej;
- tłumaczenie, opracowanie i publikacja przewodnika „Energetyka społeczna. Czyli jak wziąć wytwarzanie energii w swoje ręce.”, wydanego przez organizacje REScoop, Energy Cities i Friends of the Earth. Dystrybucja podręcznika do decydentów i partnerów WNE w wersji elektronicznej oraz papierowej.

Kampania „Więcej niż Energia” została uznana za najlepszą kampanię informacyjno-edukacyjną na temat czystej energii podczas 25. Edycji Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska ENVICON 12-13 października 2021 r., Poznań (<https://envicon.abrys.pl/2021>).

Informacja o działaniach medialnych:

Publikacje na portalu kampanii - www.wiecejnizenergia.pl - 6 artykułów.

Publikacje i audycje RTV - 18 publikacji (m.in. money.pl, polityka.pl, spidersweb.pl, euroactiv.pl, Radio 357, Polskie Radio PR1, TVP3 Kraków, Rzeczpospolita.pl, PortalKomunalny.pl, CIRE.pl, Interia.pl, Forbes.pl, [Dziennik Gazeta Prawna.](http://DziennikGazetaPrawna.pl)).

Facebook: 22 postów

Twitter: 54 postów

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne: ok. **6 500**
- osoby prawne: ok. **300**

Strona internetowa projektu: www.wiecejnizenergia.pl

Źródło finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorzy: Zuzanna Sasiak, Jan Ruskowski

2. SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA

Celem działań w obszarze sprawiedliwej transformacji regionów górniczych jest odejście od paliw kopalnych w Polsce w sposób, który zminimalizuje negatywne skutki społeczne i ekonomiczne oraz stworzy nowe podstawy rozwoju gospodarczego, a jednocześnie zaangażuje interesariuszy w demokratyczny proces planowania i przeprowadzania zmian. Najważniejszym celem jest zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w planowanie działań transformacyjnych oraz utworzenie nowych miejsc pracy i alternatywnych gałęzi zielonej gospodarki w regionach węglowych ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu środowiska naturalnego.

2.1 Społeczny potencjał sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce Wschodniej i na Śląsku

Celem projektu jest zapewnienie udziału lokalnych społeczności w procesie programowania i wydatkowania środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem właściwego tempa wycofywania węgla w regionach węglowych, przyśpieszenie dekarbonizacji w regionie Śląska i Turowa oraz budowanie społecznego poparcia dla szybszego odchodzenia od węgla w polskich regionach węglowych.

Partnerzy

Partnerami w projekcie jest grono interesariuszy z polskich regionów węglowych, z którymi Polska Zielona Sieć współpracuje, jak i szereg organizacji pozarządowych zaangażowanych w proces sprawiedliwej transformacji. W Wielkopolsce Wschodniej współpracujemy m.in. z Agencją Rozwoju Regionalnego w Koninie, licznymi samorządami, Konińską i Turecką Izbą Gospodarczą, Fundacją Instytut Zielonej Przyszłości, ZEPAKiem oraz lokalnymi aktywistami. Ponadto, w innych regionach węglowych współpracujemy z urzędami marszałkowskimi, związkami zawodowymi, ekspertami i organizacjami pozarządowymi.

Najważniejsze działania

Polska Zielona Sieć jest aktywnym członkiem zespołów regionalnych ds. sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce Wschodniej oraz na Dolnym i Górnym Śląsku. Bierzemy też udział w Akademii Sprawiedliwej Transformacji w woj. łódzkim. Podczas spotkań często zabieramy głos na temat tego, w jaki sposób należy

angażować lokalne społeczności w proces sprawiedliwej transformacji. Postulujemy konieczność szybszego odejścia od węgla, ze szczególnym uwzględnieniem interesów lokalnej ludności i dobrostanu środowiska naturalnego. W regionie Turowa zorganizowaliśmy szkolenia dla lokalnych samorządów z funduszy europejskich oraz efektywności energetycznej, które spotkały się z bardzo dobrym odbiorem. W przyszłości będziemy przeprowadzać tam dalsze spotkania i szkolenia z obszarów transformacji. Polska Zielona Sieć prowadzi codwutygodniowe spotkania z polskimi organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w sprawiedliwą transformację. Podczas tych spotkań wymieniamy się informacjami i wiedzą oraz prowadzimy rozmowy na temat wspólnych aktywności i kampanii.

Rezultaty

Rezultatem naszych działań są coraz ambitniejsze założenia planów transformacji regionów węglowych. Dzięki naszym działaniom rzeczniczym woj. śląskie zdecydowało się na nieuruchamianie eksploatacji w kopalni Mysłowice, dzięki czemu dostanie ono wsparcie z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Ponadto temat sprawiedliwej transformacji jest coraz bardziej obecny w mediach, a Polska Zielona Sieć jest jednym z głównych aktorów budujących narrację na temat konieczności zaplanowania tego procesu w duchu partycypacji społecznej.

Polska Zielona Sieć jest bardzo aktywna w mediach. Jesteśmy zapraszani do komentowania bieżących wydarzeń związanych z górnictwem i transformacją. Prowadzimy również stronę www.sprawiedliwa-transformacja.pl

Informacja o działaniach medialnych

Działania Polskiej Zielonej Sieci związane ze sprawiedliwą transformacją są publikowane na stronie www.sprawiedliwa-transformacja.pl. Ponadto prowadzimy specjalne konto na Twitterze dedykowane temu tematowi [@Sprawiedliwa_t](https://twitter.com/Sprawiedliwa_t).

Wiosną 2021 roku został nagrany krótki film dokumentalny Bankwatchu na temat sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce Wschodniej, w którym braliśmy czynny udział ustalając zakres tematyczny jego fabuły.

Na naszym profilu na Facebooku opublikowaliśmy 7 podcastów na temat zagadnień związanych z transformacją regionów węglowych.

Nasz artykuły i wypowiedzi były wielokrotnie publikowane w najważniejszych mediach informacyjnych w Polsce (m.in. gazeta.pl, wp.pl).

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne - **100**
- osoby prawne - **50**

Strona internetowa projektu: www.sprawiedliwa-transformacja.pl

Źródło finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorzy: Magda Bartecka, Alina Pogoda

2.2 OZO LAB. Oddolne, Zrównoważone, Odnawialne - Laboratorium Sprawiedliwej Transformacji w polskich i niemieckich regionach węglowych

Celem projektu jest wspieranie społeczności lokalnych w Wielkopolsce Wschodniej i w niemieckich Łużycach w angażowaniu się w planowanie transformacji regionu, która jest efektem odchodzenia od wydobywania i spalania węgla. Działania skupiają się na wsparciu wpływu na oficjalne procesy planowania transformacji oraz przygotowanie społeczności lokalnych do opracowywania projektów poświęconych transformacji.

Celem projektu jest również wsparcie lokalnych społeczności w promowaniu własnego stanowiska wobec decydentów politycznych i informowanie mieszkańców o zmianach polityki państwa i Unii Europejskiej. Rozwój, testowanie i promowanie partycypacyjnego modelu planowania transformacji, który będzie mógł być powielany w innych regionach węglowych i przyczyniać się do łagodniejszych zmian zgodnie z celami neutralności klimatycznej.

Partnerzy

Fundacja Instytut Zielonej Przyszłości, Lausitzer Perspektiven, Ecologic Institute, Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie, lokalne władze samorządowe, lokalne i ogólnokrajowe organizacje pozarządowe, eksperci i naukowcy.

Najważniejsze działania

- Forum Partnerstwa Wielkopolski Wschodniej – zorganizowanie trzech wydarzeń, które ze względu na pandemię odbyły się online. Wśród uczestników byli przedstawiciele władz samorządowych, górnicy, przedsiębiorcy, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Obrady dotyczyły głównie Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej.
- Polska Zielona Sieć przeprowadziła w regionie osiem szkoleń o różnorodnej tematyce i skierowanej do zróżnicowanych grup odbiorców. Na spotkaniu medialnym szkoliliśmy dziennikarzy z tego, jak mówić i pisać o sprawiedliwej transformacji. Wśród samorządowców dużym zainteresowaniem cieszyła się seria szkoleń z pisania wniosków projektowych oraz funduszy europejskich w praktyce. Przeprowadziliśmy także szkolenia m.in. o termomodernizacji i odpadach komunalnych w kontekście realizacji celów gospodarki o obiegu zamkniętym.
- W 2021 r. przeprowadziliśmy cztery warsztaty, które dotyczyły przejrzystego pisania wniosków projektowych, realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu oraz zasad rekultywacji terenów pokopalnianych.
- W tym okresie Polska Zielona Sieć prowadziła działania rzecznicze skierowane głównie do polskiego rządu. Obstawaliśmy w nich m.in. przy zwiększaniu oddolnej partycypacji w

przygotowywaniu planów sprawiedliwej transformacji w polskich regionach górniczych oraz wzmocnieniu tych ostatnich w zarządzaniu zmianami wynikającymi z odchodzenia od węgla.

Rezultaty

Efektem naszych działań było zmobilizowanie wielu lokalnych aktorów do udziału w trwających pracach nad przygotowaniem Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej. Dzięki temu dokument, który został przedłożony Komisji Europejskiej, został wzbogacony o perspektywę zróżnicowanych interesariuszy. Szkolenia i warsztaty przygotowały władze samorządowe do ubiegania się o wsparcie z unijnych środków, które będą przeznaczone na działania transformacyjne. Różnorodna tematyka spotkań zbudowała świadomość, jak złożona jest transformacja i na jakie wielu polach wymaga działań.

Informacja o działaniach medialnych

Strona internetowa: sprawiedliwa-transformacja.pl

Konto na Twitterze: Sprawiedliwa Transformacja - 502 obserwujących

Liczba odbiorców:

- osoby fizyczne: **130**
- osoby prawne: **30**

Źródło finansowania: Europejska Inicjatywa Klimatyczna (European Climate Initiative - EUKI)

Koordinator: Monika Zwierz

3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KLIMATU

Zmiany klimatu są jednym z najpoważniejszych problemów współczesnego świata. Zarówno alarmujące raporty ekspertów (m.in. Międzyrządowego Panelu ds. Zmian Klimatu ONZ), jak i coraz częściej codzienne doświadczenia Europejczyków, stykających się z suszą, ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, czy pandemią, powodują, że raptownie pogarszająca się sytuacja klimatyczna znalazła się w głównym nurcie agendy politycznej Unii Europejskiej. W ślad za nią idą zmiany przepisów i ogromne pieniądze. W najnowszym budżecie UE co trzecie euro w ramach polityki spójności i Funduszu Odbudowy ma zostać przeznaczone na działania proklimatyczne. Całość wydatków ma być natomiast analizowana pod kątem zgodności z horyzontalną zasadą nie czynienia poważnych szkód (DNSH).

Celem Programu jest kompleksowe zaangażowanie polskiego społeczeństwa oraz rządzących do podjęcia stanowczych, konkretnych i długofalowych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu oraz przystosowania się do ich skutków. Najważniejsze obszary działania to aktywny udział w kształtowaniu polityki klimatycznej i energetycznej Polski, rozwijanie szerokiej, międzysektorowej współpracy z partnerami społecznymi, samorządowymi, naukowymi i eksperckimi oraz edukacja i aktywizacja polskiego społeczeństwa w tym zakresie. Wspólnie z partnerami z CEE Bankwatch Network i w ramach szerokich

międzynarodowych koalicji, takich jak Europe Beyond Coal, działamy na rzecz zmian w unijnym prawie wspomagających zieloną transformację. Prowadzimy dialog z instytucjami UE i państwami członkowskimi aby zapewnić właściwe wydatkowanie miliardów euro przeznaczonych na ten cel.

3.1 Fundusze Europejskie dla Klimatu

Projekt służy zwiększeniu udziału społeczeństwa w planowaniu przyszłego budżetu UE 2021-2027 na rzecz przeciwdziałania kryzysowi klimatycznemu. Przeprowadzone zostały analizy dokumentów rządowych i regionalnych (Śląsk, Dolny Śląsk i Wielkopolska) oraz wypracowane rekomendacje z szerokim udziałem partnerów społecznych, w tym aktywistów i aktywistek Młodzieżowego Strajku Klimatycznego. Stały się one przedmiotem wspólnych debat z administracją i stroną społeczną, by w efekcie nowe fundusze UE stały się realnym narzędziem proklimatycznej zmiany.

Partnerzy

Młodzieżowy Strajk Klimatyczny (MSK)

Najważniejsze działania

- Opracowanie uwag i rekomendacji do projektu Umowy Partnerstwa 2021-27 oraz udział w konsultacjach społecznych tegoż dokumentu (złożonych wraz z MSK ponad 1000 uwag) zorganizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.
- Udział w pracach grupy roboczej wspierającej prace nad programem krajowym FEnKS 2021-27 (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko). Opracowanie uwag i rekomendacji do projektu programu oraz udział w konsultacjach społecznych tegoż dokumentu zorganizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.
- Opracowanie uwag i rekomendacji do projektu programu krajowego FERS 2021-27 (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego) oraz udział w konsultacjach społecznych tegoż dokumentu zorganizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.
- Udział w spotkaniach grupy roboczej wspierającej prace nad programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-27 oraz opracowanie uwag i rekomendacji do projektu programu i udział w konsultacjach społecznych dokumentu zorganizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.
- Udział w spotkaniach konsultacyjnych i roboczych z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego dot. roboczych wersji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Śląska 2021-2027.
- Opracowanie uwag i rekomendacji do "Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w woj. dolnośląskim".
- Zorganizowanie wraz z Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym webinaru informacyjno-szkoleniowego nt. unijnej polityki klimatycznej, Green Deal i funduszy strukturalnych.

- Zorganizowanie wraz z Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym ogólnopolskiego warsztatu dla aktywistów i aktywistek MSK dotyczącym uwag i rekomendacji do programu FEnIKS 2021-2027.
- Zorganizowanie wraz z Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym regionalnego warsztatu dla aktywistów i aktywistek MSK dotyczącym uwag i rekomendacji do programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-27.

Rezultaty

- Wyraźna zmiana widoczna jest w przede wszystkim w zaangażowaniu młodzieży z MSK w dialog z tzw. instytucjami programującymi - zwłaszcza na szczeblu krajowym (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej). Aktywiści i aktywistki Strajku licznie uczestniczyli w konferencjach konsultacyjnych, wysłuchaniach publicznych, wysłuchaniach odwróconych nt. Umowy Partnerstwa, krajowych programów operacyjnych (tj. FEnIKS, FERS, FENG i inne), Krajowego Planu Odbudowy czy Koncepcji Rozwoju Kraju do roku 2050. Jak widać hasła głoszone przez nich na ulicach podczas zwyczajowych Fridays for Future, wzbogacone o wiedzę na temat procesu programowania funduszy unijnych, mogły wybrzmieć także w debacie dotychczas zdominowanej przez ekspertów i urzędników. Powstała nawet grupa robocza w MSK zajmująca się tematyką funduszwą, a jej liczebność sukcesywnie się zwiększa.
- Wzrost zainteresowania kierunkami wydatkowania środków unijnych był zauważalny także podczas wysłuchań publicznych dotyczących zarówno Polityki Spójności jak i KPO, podczas których licznie wystąpili przedstawiciele zarówno PZS i jej organizacji członkowskich, jak i członkowie Koalicji Klimatycznej, Koalicji Ratujmy Rzeki, ruchu Więcej Niż Energia, nieformalnej koalicji organizacji na rzecz gospodarki zeroemisyjnej czy Rady Działalności Pożytku Publicznego. Pozytywnym rezultatem działań projektowych jest także zacieśnienie współpracy z Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych
- Zauważalna jest także zmiana wśród Instytucji Programujących i Zarządzających funduszami unijnymi – Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Klimatu i Środowiska czy urzędów marszałkowskich. Zwłaszcza te drugie prezentują postawę bardziej otwartą na głos przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i pozytywnie odpowiadają na zaproszenie do dialogu.
- Widać także większe zainteresowanie tematyką funduszy unijnych wśród opinii publicznej. Po roku realizacji działań projektowych znacznie przekroczyliśmy zakładane na etapie składania wniosku rezultaty - udało się dotrzeć do ponad 250 000 osób za pośrednictwem mediów społecznościowych, a także doprowadzić do ukazania się ponad 20 artykułów w prasie i sieci. Wskazuje to na zainteresowanie tym tematem zarówno opinii publicznej jak i dziennikarzy, co dobrze wróży na przyszłość.

Informacja o działaniach medialnych

Przez cały czas trwania projektu prowadzona jest kampania komunikacyjna skierowana do społeczeństwa nt. funduszy UE oraz ich wpływu na przeciwdziałanie kryzysowi klimatycznemu oraz udziału społecznego w programowaniu. Głównym medium, na którym zamieszczane były informacje nt. procesu programowania funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 są:

podstrona projektu "Fundusze Europejskie dla Klimatu" na stronie Polskiej Zielonej Sieci: <https://zielonasiec.pl/fundusze-europejskie-dla-klimatu/> - liczba odwiedzin: 9300

oraz media społecznościowe:

- Facebook: <https://www.facebook.com/ZielonaSiec>, liczba obserwujących profil: 1430, posty wyświetlone przez 103 535 osób.
- Twitter: <https://twitter.com/zielonasiec> liczba obserwujących profil 2636, twity wyświetlone przez 56 501 osób.
- YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UCMVZXn4EW4lJaK9-yNEVbbg>, liczba subskrybentów: 66, wideo wyświetlone przez 77 osób.

a także media społecznościowe Młodzieżowego Strajku Klimatycznego:

- Facebook: <https://www.facebook.com/msk.polska/>, liczba osób obserwujących profil: 48 494, posty wyświetlone przez 52 901 osób.
- Twitter: <https://twitter.com/msklimatyczny>, liczba osób obserwujących profil 9026, twity wyświetlone przez 17 478 osób.
- Instagram: <https://www.instagram.com/mlodziejowystrajkklimatyczny/>, liczba osób obserwujących profil 28 600, posty wyświetlone przez 25 799 osób.

łącznie za pośrednictwem mediów społecznościowych PZS i MSK informacje dotyczące programowania funduszy unijnych dotarły do **256 214 osób**.

Liczba odbiorców

- Osoby fizyczne: **167**
- Osoby prawne : **87**

Źródła finansowania: Aktywni Obywatele Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Koordynatorzy: Joanna Krawczyk, Dominik Madej (MSK)

3.2. Działania w ramach kampanii Bankwatch: odbudowa i spójność, bioróżnorodność (MAVA)

Celem działań w 2021 r. było uczestnictwo w debacie publicznej oraz zapewnienie udziału przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w procesie kształtowania polskich i europejskich aktów prawnych, planów i strategii dotyczących wydatków na ochronę klimatu i środowiska w ramach budżetu UE na lata 2021-27 i funduszu odbudowy po pandemii COVID-19. Skupialiśmy się na zwiększaniu ambicji transformacyjnych nowej Umowy Partnerstwa, regionalnych i krajowych programów polityki spójności, Funduszu Odbudowy

i powstającego na jego podstawie Krajowego Planu Odbudowy, oraz unijnych aktów prawnych, które służą realizacji strategii Europejskiego Zielonego Ładu (elementy pakietu Fit for 55, na który składa się szereg nowych aktów prawnych i nowelizacji istniejących, mając na celu umożliwienie redukcji emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 55% do roku 2030). Działaliśmy na rzecz jednolitego stosowania unijnych standardów dotyczących klimatu i środowiska we wszystkich instrumentach finansowych UE, od funduszy polityki spójności, przez KPO, aż po nowy, finansowany z przychodów z systemu handlu uprawnieniami do emisji, Fundusz Modernizacyjny.

Partnerzy

CEE Bankwatch Network i organizacje członkowskie w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, Carbon Market Watch, OFOP – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, CAN EUROPE, Koalicja Ratujmy Rzeki, Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

Najważniejsze działania

- Analiza Krajowego Planu Odbudowy - wersji skierowanej do konsultacji społecznych oraz tej przyjętej przez rząd i przekazanej Komisji Europejskiej w maju 2021. W opracowaniach wskazaliśmy najgroźniejsze dla klimatu i środowiska rozwiązania zawarte w planie i rekomendowaliśmy konkretne zmiany. Analiza została przekazana instytucjom unijnym oraz upubliczniona w wersji polskiej (zamieszczone na stronie PZS) i angielskiej (na stronie CEE Bankwatch Network). Zaprezentowaliśmy ją także podczas spotkań rzeczniczych z posłami do PE oraz publicznego webinarium.
- Analiza programów polityki spójności - na bieżąco analizowaliśmy kolejne wersje umowy partnerstwa i programów polityki spójności. Wnioski z analizy wykorzystywaliśmy następnie w działaniach rzeczniczych oraz w publikacjach. Rozpoczęliśmy prace nad raportem oceniającym polskie programy polityki spójności.
- Współpraca przy tworzeniu publikacji Bankwatch o wymiarze międzynarodowym. Zapewniliśmy merytoryczny wkład do publikacji Bankwatch dotyczących Funduszu Odbudowy, Polityki Spójności, realizacji zasady partnerstwa.
- Praca w grupie roboczej dot. Funduszu Modernizacyjnego. Współtworzymy roboczą grupę w CEE Bankwatch Network, która zajmuje się analizami i działaniami rzeczniczymi mającymi na celu wyeliminowanie wsparcia dla paliw kopalnych z Funduszu Modernizacyjnego i zwiększenie przejrzystości zarządzania tym instrumentem. Uczestniczymy również w pracach grupy koordynowanej przez Climate Action Network - Europe (CAN-E), która skupia przedstawicieli organizacji z całej Europy. Zaprezentowaliśmy Fundusz Modernizacyjny podczas seminarium eksperckiego w grudniu 2021
- Szkolenia i warsztaty na temat funduszy europejskich. W 2021 roku zorganizowaliśmy serię szkoleń i warsztatów (w sumie siedem wydarzeń), stacjonarnie w Wielkopolsce oraz online. Spotkania były skierowane do przedstawicieli władz samorządowych, przedsiębiorców oraz lokalnych organizacji pozarządowych i mieszkańców. Przedstawialiśmy wpływ strategii Europejskiego Zielonego Ładu oraz zasad horyzontalnych (taksonomia, DNSH) na kształt i

priorytety funduszy unijnych na lata 2021-2027. Rozmawialiśmy z uczestnikami o możliwościach finansowania “zielonych” inwestycji.

- Spotkania rzecznicze i wystąpienia. Braлиśmy udział w konsultacjach społecznych i wysłuchaniach publicznych KPO, programów polityki spójności i dokumentów strategicznych. W październiku 2021 podczas wysłuchania publicznego Koncepcji Rozwoju Kraju do 2050 roku przekazaliśmy rekomendacje dotyczące energii i edukacji klimatycznej. Odbyliśmy też szereg spotkań z decydentami i interesariuszami procesu transformacji energetycznej, wśród których warto wyróżnić:
  - Z przedstawicielami Komisji Europejskiej. W październiku 2021 dwukrotnie spotkaliśmy się z przedstawicielami DG REGIO - Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej. Podczas tych spotkań omawialiśmy nasze rekomendacje dotyczące zapewnienia realizacji zasady partnerstwa w programowaniu funduszy polityki spójności. Wykorzystując potencjał Bankwatch opierający się na działaniach w całym regionie Europy Środkowej i Wschodniej docieraliśmy do urzędników z wydziałów horyzontalnych, zajmujących się polityką spójności na poziomie całej UE.
  - Z prezeską Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju Odile Renaud-Basso. W lipcu 2021 roku podczas (wirtualnej) wizyty prezeski EBOR w Polsce omówiliśmy najważniejsze wyzwania zielonej transformacji w Polsce i przedstawiliśmy główne działania PZS i CEE Bankwatch Network. W efekcie spotkania zostaliśmy zaproszeni do rozmowy na temat współpracy PZS z EBOR w obszarze sprawiedliwej transformacji.

Rezultaty

Działania rzecznicze na szczeblu unijnym pomogły zbudować szeroki europejski front poparcia dla zielonego budżetu ukierunkowanego na realizację klimatycznych ambicji UE, czyli celów zawartych w strategii Europejskiego Zielonego Ładu, na czele z neutralnością klimatyczną do 2050 r. Nasze starania doprowadziły do wprowadzenia zasady nieczynienia poważnych szkód (DNSH) do debaty publicznej i politycznej.

Kontynuowanie dobrej współpracy z Komisją Europejską pozwoliło nam skutecznie przekazywać naszą argumentację i analizy do instytucji unijnych. Dzięki temu mogliśmy na bieżąco wskazywać na groźne dla klimatu i środowiska propozycje, pojawiające się w projektach programów polityki spójności czy KPO i rekomendować alternatywne, dobre dla planety rozwiązania. Przekazane przez nas rekomendacje dotyczące edukacji klimatycznej znalazły odzwierciedlenie w oficjalnych zaleceniach KE dla państw członkowskich - nasza argumentacja została włączona do agendy UE.

Przygotowywane przez nas publikacje spotkały się z dobrym odbiorem instytucji unijnych i władz krajowych, dzięki czemu do pewnego stopnia kreowaliśmy narrację wokół kwestii klimatycznych a administracja publiczna musiała ustosunkować się do naszych propozycji.

Nasza aktywna rola w procesie programowania funduszy unijnych i kształtowania europejskich polityk klimatycznych wywołała zwiększone zainteresowanie społeczeństwa i mediów tym tematem. W 2021 roku często gościliśmy w mediach tradycyjnych a nasze publikacje w mediach społecznościowych cieszyły się rekordową popularnością.

Podsumowując, w rezultacie naszych działań kwestia działań na rzecz klimatu na trwałe zagościła w debacie publicznej. Dzięki włączeniu w nasze działania młodych aktywistek i aktywistów MSK dotarliśmy do nowych, szerszych grup społeczeństwa. Jako rzetelny partner i recenzent działań instytucji europejskich, władz krajowych i regionalnych doprowadziliśmy do uwzględnienia w dokumentach programowych dobrych dla klimatu i środowiska rozwiązań. Udało nam się umieścić w centrum debaty o klimacie rozwiązania proekologiczne do niedawna uznawane jeszcze za radykalne.

Informacja o działaniach medialnych

Przez cały czas prowadzimy intensywną komunikację w mediach tradycyjnych i społecznościowych, publikujemy artykuły, nagłaśniamy nasze działania. Udało nam się włączyć ważne wątki ekologiczne do debaty medialnej. W 2021 roku w prasie, RTV i portalach internetowych ukazało się niemal 500 doniesień medialnych zainspirowanych lub stworzonych z udziałem przedstawicieli PZS.

Strona internetowa <http://zielonasiec.pl/>, gdzie prowadzona jest część komunikacji związana z projektem odwiedziło miała ponad 30 tys. odsłon i odwiedziło ją niemal 12 tys. użytkowników.

Na koncie twitterowym @Zielonasiec w 2021 roku opublikowaliśmy 181 wpisów, które miały ponad 9 tys. wejść i 195 tys. wyświetleń, a liczba osób obserwujących profil PZS zwiększyła się o 410.

Na Facebooku, na fanpage'u PZS opublikowaliśmy 182 posty, które dotarły do 105 tys. odbiorców.

Na koncie Youtube nasze filmy zanotowały ponad 1 tys. wyświetleń.

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne **500**
- osoby prawne **50**

Źródła finansowania: Komisja Europejska , Europejska Fundacja Klimatyczna, Fundacja MAVA

Koordynatorzy: Krzysztof Mrozek, Rafał Rykowski

4. KLIMAT I ENERGIA

4.1 Projekt „Partnerstwo na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej w Polsce”

Do celów projektu należy:

- zapewnienie lepszej efektywności działań polskich organizacji pozarządowych działających na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej poprzez wspierania współpracy krajowej i międzynarodowej.

- przedstawienie polskiemu społeczeństwu założeń Europejskiego Zielonego Ładu - strategii dojścia Unii Europejskiej do neutralności klimatycznej, jej polityk sektorowych oraz pokazanie, że większe ambicje klimatyczne mogą być korzystne dla Polski.

Partnerzy

Grupa kilkunastu organizacji ekologicznych współpracujących na rzecz transformacji energetycznej Polski (m.in. WWF Polska, Greenpeace Polska, ClientEarth Poland, Towarzystwo na rzecz Ziemi, Frank Bold, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Stowarzyszenie Eko-Unia).

Najważniejsze działania i rezultaty

W 2021 roku Polska Zielona Sieć kontynuowała wspieranie współpracy polskich organizacji pozarządowych działających na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej, a także rzecznictwa w zakresie europejskiej polityki klimatycznej.

- Mimo pandemii COVID-19, niezmiennie realizowane były spotkania organizacji pozarządowych działających na rzecz transformacji energetycznej. Formuła spotkań stacjonarnych, podobnie jak w roku poprzednim, została dostosowana do warunków pandemicznych. W 2021 r. odbyły się dwa cykle spotkań online (wiosenny i jesienny). Łącznie w ciągu 25 spotkań, w których uczestniczyło średnio 24 uczestników, podczas których zostały przedstawione 94 prezentacje. Spotkania, w ramach cyklu, odbywały się w regularnych cotygodniowych odstępach. Miały one na celu wymianę doświadczeń i wiedzy oraz pogłębienie współpracy i koordynację działań różnych partnerów społecznych zaangażowanych w promowanie proklimatycznej polityki energetycznej. Polityka ta polega na odchodzeniu od węgla jako głównego surowca energetycznego Polski na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej, a także promowaniu działań związanych z tzw. sprawiedliwą transformacją terenów górniczych. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele kilkunastu polskich organizacji pozarządowych specjalizujących się w tematyce energetyczno-klimatycznej.
- We wrześniu 2021 udało się także zorganizować pierwsze spotkanie stacjonarne „Transformers” po okresie lockdownu spowodowanego pandemią COVID-19. To był kluczowy punkt w kalendarzu minionego roku. Podczas tej wyjątkowej imprezy udało się zgromadzić ponad 50 osób będących motorem napędowym zielonej transformacji w Polsce, w tym wielu, które zakładały tę inicjatywę ponad dziesięć lat temu.
- W 2021 kontynuowana była współpraca z Koalicją Klimatyczną, m.in.:
  - przy tworzeniu i podpisywaniu listów do wysokich przedstawicieli KE (m. in. w sprawie kryzysu energetycznego), apeli (m. in. w sprawie zagrożenia dla energetyki prosumenckiej; na dzień bez samochodu), stanowisk (np. w sprawie przeglądu dyrektyw powietrznych, czy uwzględnienia gazu oraz atomu w taksonomii);
  - wokół COP26 w Glasgow (w tym m.in. obszernego sprawozdania i analizy możliwych skutków);

- staraniach o uwzględnienie edukacji klimatycznej w programowaniu funduszy europejskich;
- wysłuchaniu odwróconym FENIKS.
- PZS wspierała również komunikację polskich organizacji z ich europejskimi odpowiednikami w ramach kampanii Europe Beyond Coal oraz inicjatywy Green Weimar Triangle.
- Jako pokłosie udziału w Warszawskim Panelu Klimatycznym w roli eksperckiej, w 2021 reprezentant PZS został przewodniczącym Zespołu Monitorującego Wdrażanie jego rekomendacji ustanawiając grunt pod trwalsze relacje z lokalnymi ruchami miejskimi i klimatycznymi (Miasto Jest Nasze, Extinction Rebellion, MSK), a także z reprezentantami administracji aglomeracji Warszawskiej.

Informacja o działaniach medialnych

Polska Zielona Sieć włożyła wiele wysiłku w wyjaśnienie polityk europejskich i pokazanie, w jaki sposób można powiązać polską politykę krajową z Europejskim Zielonym Ładem i celami klimatycznymi UE. Szczególnie istotnym wątkiem w roku 2021 była rewizja celów klimatycznych i związany z tym pakiet Fit for 55. W tym celu Polska Zielona Sieć utrzymywała dobre relacje z grupą dziennikarzy piszących o Europejskim Zielonym Ładzie czego rezultatem była seria artykułów przybliżających pakiet FF55:

- 26.07.2021 – Euractiv - Polityka klimatyczna UE: Kto zapłaci za "Fit for 55"?
- 11.10.2021 – Euractiv - FF55
- 13.10.2021 – Euractiv - Włączenie budownictwa i transportu do EU ETS
- 18.12.2021 – Euractiv - Druga część pakietu FF55

W ramach działań podejmowana była również praca medialna, której celem był wzrost świadomości społeczeństwa dotyczącej polityki klimatycznej, inwestycji w paliwa kopalne oraz skutków finansowych i zdrowotnych wynikających ze spalania paliw kopalnych. Więcej na ten temat znajduje się w podsumowaniu działań medialnych Polskiej Zielonej Sieci.

Liczba odbiorców:

- osoby fizyczne: **100+** odbiorców działań bezpośrednich, **500 tys.** odbiorców działań medialnych;
- osoby prawne: **50+** organizacji pozarządowych polskich i zagranicznych.

Źródło finansowania: European Climate Foundation

Koordinator: Maciej Wereszczyński

4.2 Projekt „LIFE ETX – Emissions trading extra. Making emissions trading work for EU citizens and the climate”

Do celów projektu należy:

- Zwiększenie wiedzy i świadomości obywatelskiej na temat funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (ETS UE) i ustalania ich cen.
- Zwiększenie współpracy międzynarodowej (również z państwami nienależącymi do UE m.in. Ukraina, kraje Bałkańskie) mającej na celu obniżenie emisji gazów cieplarnianych.
- Tworzenie propozycji działań mającej na celu ulepszenia systemu ETS UE oraz prowadzenia ambitniejszej polityki klimatycznej.
- Stworzenie bazy wiedzy naukowej do oceny funkcjonowania i potencjału ETS w celu osiągnięcia ulepszonych celów klimatycznych do 2030 r.

Partnerzy

Projekt LIFE ETX jest jedyną w swoim rodzaju platformą współpracy organizacji pozarządowych z całej Europy, która działa na rzecz realizacji celów Porozumienia Paryskiego. Projekt realizowany jest w konsorcjum, w którego skład wchodzi: (CMW (UE), AMO (Czechy), AirClim (Szwecja), BBL (Belgia), Germanwatch (Niemcy), Green Tank (Grecja), Polska Zielona Sieć (Polska), SSNC (Szwecja), WISE (Holandia), ZERO (Portugalia), Ecoaction (Ukraina), Bankwatch CEE (Bałkany Zachodnie).

Najważniejsze działania i rezultaty

Działania w ramach projektu LIFE ETX realizowane są w całej Unii Europejskiej. Inicjatywa rozpoczęła się w lipcu 2021 roku, a oficjalny początek działań przypadł na drugą połowę września. Większość aktywności w początkowym okresie realizacji projektu dotyczyło kwestii organizacyjnych (np. wypracowaniu strategii i określeniu celów). W drugiej połowie 2021 rozpoczęto pracę nad badaniami i analizami dotyczącymi kwestii związanych z systemem handlu emisjami (m. in. wydatkowania przychodów państw członkowskich z systemu EU ETS, strat związanych z darmowymi uprawnieniami, czy modelowanie scenariuszy przedstawiających propozycje reformy kształtu EU ETS).

Rezultatem projektu jest pogłębianie współpracy międzynarodowej z sąsiednimi krajami Europy Wschodniej i Bałkanów Zachodnich. W ciągu pierwszego półrocza współpracy odbyło się wiele spotkań online. Były one utrzymane w dwóch trybach: spotkania nt. polityki EU ETS dla organizacji stowarzyszonych w ramach LIFE ETX oraz ETS Hub - dla większej liczby zainteresowanych stron.

Informacja o działaniach medialnych

Oficjalny początek działań programu LIFE ETX przypadł na drugą połowę września. Trwały w tym czasie prace nad przygotowaniem materiałów medialnych i promocyjnych. Rozpoczęto też tworzenie pogłębionych analiz dotyczących działania systemu ETS w Unii Europejskiej. Polskiej Zielonej Sieci udało

się włączyć ten wątek w serię spotkań Transformers, a także dzielić się materiałami edukacyjnymi poprzez komunikację bezpośrednią.

Liczba odbiorców:

- osoby fizyczne: **50+**
- osoby prawne: **20+**

Źródła finansowania: Program LIFE Unii Europejskiej, European Climate Foundation (ECF)

Koordinator: Maciej Wereszczyński

POLSKA ZIELONA SIĘĆ W MEDIACH 2021

W 2021 roku główny nacisk w komunikacji medialnej PZS położony był na:

- aktywnym dystrybuowaniu kluczowych informacji (własnych, organizacji członkowskich oraz partnerskich) na temat realizowanych działań, każdorazowo dostosowywanych do zainteresowania dziennikarzy, specyfiki oraz profilu wydawniczego redakcji mediów ogólnopolskich, regionalnych i branżowych.
- pogłębieniu relacji z wiodącymi dziennikarzami i redakcjami zajmującymi się tematyką klimatu, energetyki obywatelskiej i sprawiedliwej transformacji regionów węglowych (przede wszystkim: Gazeta.pl, Rzeczpospolita, Dziennik Gazeta Prawna, Gazeta Wyborcza, TOK FM, Wysokienapiecie.pl, Money.pl oraz dziennikarze gazet i rozgłośni regionalnych, szczególnie na Śląsku i w Wielkopolsce)
- nawiązywaniu nowych kontaktów z dziennikarkami i dziennikarzami wskazywanymi przez organizacje partnerskie oraz tymi, którzy dopiero zaczynają publikować na tematy środowiskowe
- rozwijaniu kanałów w mediach społecznościowych – na Twitterze i Facebooku, w szczególności zwiększaniu liczby własnych materiałów multimedialnych

W efekcie, w 2021 roku w prasie, RTV i portalach internetowych ukazało się niemal **500 doniesień medialnych** zainspirowanych lub stworzonych z udziałem przedstawicieli PZS.

Media społecznościowe:

- Główny nurt komunikacji społecznościowej prowadzony jest na Twitterze, gdzie na profilu @Zielonasiec w 2021 roku opublikowano 181 własnych wpisów, które miały ponad **195 tys.** wyświetleń tweetów, 9 tys. wizyt profilu, a liczba osób stale obserwujących profil PZS zwiększyła się o 410.

- Na odrębnym profilu (@Sprawiedliwa_T), poświęconym wyłącznie sprawiedliwej transformacji regionów węglowych, opublikowano w tym czasie 122 wpisy (ponad 6 tys. odwiedzeń profilu i 128 tys. wyświetleń tweetów), liczba obserwujących profil zwiększyła się o 232.
- Na Facebooku PZS administrował fanpage @ZielonaSiec, na którym opublikowano 182 posty, które dotarły do **100 tys. odbiorców**.

Wybrane doniesienia medialne:

Gazeta Wyborcza

- 23.02.2021; **“Młodzieżowy Strajk Klimatyczny: Argument, że nie ma pieniędzy na naszą przyszłość, właśnie ostatecznie upadł”**; <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,26819973,mlodziejowy-strajk-klimatyczny-argument-ze-nie-ma-pieniedzy.html>; zasięg: **2 095**
- 27.05.2021; **“Zakupy w stylu eko”** [Ukazał się tylko w druku]; zasięg: **120 611**
- 25.08.2021; **“Pożegnanie z węglem”**; <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,27485816,pozegnanie-konina-z-weglem-bedzie-szansa-dla-regionu.html>; zasięg: **9 000**

Gazeta.pl

- 12.06.2021; **“Rząd wcześniej zamknie kopalnie? Ekspertka: Wydobycie węgla w Polsce powinno zakończyć się w latach 30.”**; <https://next.gazeta.pl/next/7,172392,27187398,rzad-wczesniej-zamknie-kopalnie-ekspertka-wydobycie-wegla.html>; zasięg: **12 928**
- 03.10.2021; **„Zielony Ład to szansa, nie zagrożenie dla biznesu. Paliwa kopalne przestają się opłacać”**; <https://next.gazeta.pl/next/7,179472,27622814,szansa-nie-zagrozenie-zielony-lad-w-przedsiębiorstwi.html>; zasięg: **8 478**
- 30.11.2021; **„Europa odchodzi od węgla, w Polsce chcą otwierać nowe kopalnie. Walczą z nimi mieszkańcy”**; <https://next.gazeta.pl/next/7,179472,27855909,myslowice-i-dankowice-wyscig-o-naprawienie-weglowych-bledow.html>; zasięg: **12 547**

Rzeczpospolita

- 29.07.2021; **“Czy mamy już za dużo OZE?”**; <https://energia.rp.pl/nowa-energia/art18469571-czy-mamy-za-duzo-oze-zmiana-zasad-to-ryzyko-destabilizacji-rynku>; zasięg: **47 888**
- 25.11.2021; **„Agencja sprawiedliwej transformacji potrzebna od zaraz”**; <https://energia.rp.pl/transformacja-energetyczna/art19137471-agencja-sprawiedliwej-transformacji-potrzebna-od-zaraz>; zasięg: **47 888**

Polityka

- 03.02.2021; **“Bajka o kopciuchu” [Ukazał się tylko w druku];**
<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/rynek/2101425,1,kopca-i-truja-dlaczego-padl-rzadowy-program-antysmogowy.read>; zasięg: **136 000**
- 11.02.2021; **“Krajowy Plan Odbudowy wciąż bez konsultacji i strategicznego podejścia”;**
<https://www.polityka.pl/podkasty/batorywpolityce/2103685,1,krajowy-plan-odbudowy-wciaz-bez-konsultacji-i-strategii.read>; zasięg: **9 660**

Newsweek

- 01.03.2021; **“Tajemnice Polskiego Ładu” [ukazał się tylko w druku];** zasięg: **117 000**

Forbes Women

- 01.04.2021; **“25 liderek zrównoważonego rozwoju”;** <https://www.forbes.pl/forbeswomen/kobiety-ktore-robia-w-polsce-najwiecej-na-rzecz-sustainability/Oycpmyw>; zasięg: **40 000**

Businessinsider

- 11.02.2021; **“Polska gospodarka może włączyć piąty bieg. Kolejne organizacje wzywają rząd do dialogu”;** <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/fundusze/fundusz-odbudowy-ue-wplyw-na-polska-gospodarke-i-pkb/skqbbc4>; zasięg: **13 700**
- 04.05.2021; **“Oto najważniejszy dokument rządu na najbliższe lata. Ma kilka zalet, ale również mnóstwo wad”;** https://businessinsider.com.pl/firmy/krajowy-plan-odbudowy-projekty-i-zalozenia-co-to-jest-ile-pieniedzy-ma-polska-z-kpo/czkbps?utm_source=tw&utm_medium=social&utm_campaign=tw_bi; zasięg: **11 935**

Dziennik Gazeta Prawna

- 20.10.2021; **„Szybszy zmiernik energetycznego eldorado”;**
<https://serwisy.gazetaprawna.pl/energetyka/artykuly/8274980,energetyka-prosumenci-oze.html>;
zasięg: **35 000**

gazetaprawna.pl

- 26.02.2021; **Polska Zielona Sieć krytykuje Krajowy Plan Odbudowy. "Rozbudowa OZE potraktowana marginalnie";** <https://serwisy.gazetaprawna.pl/energetyka/artykuly/8106948,krajowy-plan-odbudowy-oze-polska-zielona-siec.html>; zasięg: **2 976**
- 08.09.2021; **„Terytorialne plany sprawiedliwej transformacji”;**
<https://serwisy.gazetaprawna.pl/energetyka/artykuly/8240091,terytorialne-plan-y-sprawiedliwej-transformacji.html>; zasięg: **35 000**

Money.pl

- 22.01.2021; **“Smog dusi Polskę. Wrocław, Warszawa i Kraków w światowej czołówce”**; <https://www.money.pl/gospodarka/smog-dusi-polske-wroclaw-warszawa-i-krakow-w-swiatowej-czolowce-6599956460062849v.html>; zasięg: **11 825**
- 22.01.2021; **"Solidarność" broni ekogroszku, jak niepodległości. Wygrają nasze płuca czy interes górników?**; <https://www.money.pl/gospodarka/solidarnosc-broni-ekogroszku-wygraja-nasze-pluca-czy-interes-gornikow-6688386694544032a.html>; zasięg: **51 552**

Wirtualna Polska

- **22.01.2021; „Program ‘Czyste Powietrze’ do zmiany? Potrzebne są reformy”**; <https://wideo.wp.pl/program-czyste-powietrze-do-zmiany-potrzebne-sa-reformy-6599963234723969v>; zasięg: **3 374**

Tokfm.pl

- 05.02.2021; **“Czy rząd wyrobi się z budową elektrowni atomowej? [polityka energetyczna 2040]”** - podcast; zasięg: **838**
- 11.11.2021; **„Czy sprawiedliwa transformacja jest możliwa?”**; <https://audycje.tokfm.pl/podcast/114215,Czy-sprawiedliwa-transformacja-jest-mozliwa>; zasięg: **3 675**

Krytyka Polityczna

- 07.01.2021; **“UE zapala zielone światło na trasie do neutralności klimatycznej. Co robi polski rząd? Wciska hamulec”**; <https://krytykapolityczna.pl/swiat/ue/ue-klimat-izabela-zygmunt/>; zasięg: **7 791**

Oko.press

- 23.01.2021; **“O unijne miliardy na transformację energetyczną Polska musi jeszcze powalczyć”**; <https://oko.press/o-unijne-miliardy-na-transformacje-energetyczna-polska-musi-jeszcze-powalczyz/>; zasięg: **1 021**
- 25.01.2021; **“Wynik 37:38. Paliwa kopalne przegrały z odnawialnymi źródłami energii [RAPORT]”**; <https://oko.press/paliwa-kopalne-przegraly-z-odnawialnymi-zrodlami-energii-raport/>; zasięg: **1 021**

Spiderweb.pl

- 07.01.2021; **“Trzynaście kopalń przeznaczonych do likwidacji. Jest rządowy plan, ale jeszcze bez dat”**; <https://spidersweb.pl/bizblog/umowa-spoieczna-rzadu-z-gornikami/>; zasięg: **2 750**

Głos Wielkopolski

- 10.06.2021; **“Elektrownia atomowa może stanąć w Wielkopolsce”**; <https://gloswielkopolski.pl/w-patnowie-stanie-elektrownia-jadrowa-premier-potwierdza-ze-jest-to-jedna-z-mozliwych-lokalizacji-co-oznacza-to-dla-regionu/ar/c1-15654504>; zasięg: **20 366**